

PATRICIA HARMAN

Uskollinen kättilö

BAZAR

PATRICIA HARMAN

Uskollinen
kättilö

Suomentanut Timo Korppi

BAZAR

Bazar Kustannus
www.bazarkustannus.fi

Suomentanut Timo Korppi
Englanninkielinen alkuteos *Once a Midwife*
Copyright © 2018 by Patricia Harman
Published by arrangement with William Morrow
Paperbacks, an imprint of HarperCollins Publishers.

Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

ISBN 978-952-376-587-0

Taitto Keski-Suomen Sivu Oy
Painettu EU:ssa

*Omistettu kaikille ihmisille kaikkialla maailmassa,
joilla riittää omaatuntoa ja rohkeutta.
Pitäkää pääanne pystyssä.*

*Olen ollut eksyksissä ennenkin ja palannut näihin metsiin
voidakseni laskea kehoni levolle.*

*Olet nostanut minut valontäyteiseen syliisi ja laulanut
minulle, keinuttanut minua kevyesti puiden oksilla.*

*Olet nostanut minut valontäyteiseen syliisi ja laulanut
minulle, pyyhkinyt kyyneleeni uuden kevään vihreillä leh-
dillä.*

PATIENCE HESTERIN YKSITYISESTÄ PÄIVÄKIRJASTA
LIBERTY, LÄNSI-VIRGINIA, U.S.A.
1941-1943

Talvi

I. LUKU

22. marraskuuta 1941

Kestävät siteet

”Äiti, mikä tuo on?” poikani Danny kysyy, kun jokin ajoneuvo jyristelee yli Hope Riverin yli kaartuvan kivisillan, Libertyn kaupungin ulkopuolella Länsi-Virginiassa.

Vilkaisen lehtitelinettä jalkakäytävällä, Goldin kaupan ulkopuolella, ja puistelen päätäni pelosta nieleskellen. ”NATSIT VALLOITTANEET SEVASTOPOLIN EDETESSÄÄN ARMOTTOMASTI KOHTI MOSKOVAA”, näen lehtien otsikoista. Yritän salata sen lapsilta, mutta pelkään sodan Euroopassa leviävän viruksen tavoin ympäri maailman. Niin on tapahtunut ennenkin. Ja niin voi tapahtua uudelleen.

Viime viikkojen aikana saksalaiset ovat valloittaneet Kiovan, Odessan ja Harkovan. Nämä kaupungit eläinlääkäri-aviomieheni tohtori Hester on kuin jonkin pakkomielteen vallassa merkannut National Geographicin karttaan makuuhuoneemme kaappiin, sen oven sisäpuolelle.

Jyrinä voimistuu nyt salaman iskiessä pääkadun alapäässä. Mira, nuorimmaiseni, tarraa kiinni hameeni helmoihin. Kaksoiset Sunny ja Sue jähmettyvät paikoilleen ja takertuvat toisiinsa.

”En tiedä”, vastaan ja huomaan, että kuvajaisemme heijastuvat kaupan kirkkaasta ikkunasta. Kuin Norman Rockwellin maalauksessa.

Siinä nainen seisoo sinisessä villakangastakissaan, pieni-kokoisena mutta vahvana. Kasvoja koristavat kapeasankaiset silmälasit, jotka ovat putoamaisillaan hänen nykeröltä nenältään, ja suorat, hartiapituiset hiukset on sidottu niskaan mustalla nauhalla. Punaposkinen, sievä nainen, jolla on hyvä ryhti, mutta joka ei ole kuitenkaan perinteisellä tavalla kaunis.

Hänen jälkikasvunelikkonsa näyttää myös terveeltä ja ko-mealta. Tummatukkaisella pojalla on villainen päähine ja siistit farkkuhaalarit. Kaksostytöt ovat pellavapäisiä ja punaiset, ruutukuvioidet villakankaiset puserot heijastuvat somasti kauppan ikkunalasista. Pienin, pisamakasvoinen tyttö, pitelee nukkavierua, ruskeaa teddykarhua kainalossaan.

Ajoneuvo tekee u-käännöksen baptistikirkon edessä pääkadun yläpäässä. Erotan juuri ja juuri kirkkaanpunaisen moottoripyörän, jossa on saman värinen sivuvaunu. Sen ajaja, mustaan nahkapukuun sonnustautunut hahmo kirkuvan punaisessa kaulahuivissaan, lisää kierroksia koneeseen ja alkaa lähestyä meitä. Ajaessaan hän nousee seisomaan jalkatapeille ja ajaa ohitsemme kuin sirkustaiteilija, tekee vielä tervehdyksenkin.

”Vau!” Danny henkäisee.

Moottoripyöräilijä pysähtyy taas Hopen yli vievälle sillalle, revittelee hetken moottoriaan ja kiihdyttää sitten takaisin kohti kaupunkia. Jarrut kirskuen hän pysäyttää ajopelinsä Goldin kaupan eteen, sammuttaa moottorin ja riisuu hitaasti sekä kypäränsä että suojalasinsa. Sitä seuraa niin voimakas pään ravistelu, että tummat ja kiharat hiukset heiluvat.

”Äiti”, Mira kuiskaa ja puristaa käsivarttani. ”Sehän on nainen!”

Naispuolinen motoristi, jolla on suuret ruskeat silmät ja iho kuin vastasyntyneellä peuranvasalla, seisautuu toinen käsi lanteillaan, ja toinen pyörittelee nahkaista kypärää sen kaulahihnan varassa. Sivuvaunussa näkyy laiha, vaaleatukkainen poika vähän kyyryssä, ilme vakavana.

”Bitsy!” kiljahdan ja hypähdän ajoradalle niin, että putoan lähes nelinkontin kadulle. ”Olet tullut kotiin!”

Oletko koskaan huomannut, että vanhan ystävän jälleennäkeminen, kun olette aikanaan jakaneet kovia kokemuksia keskenänne, tuntuu siltä, kuin ette olisi olleet lainkaan erossa? Selasta se on minun ja Bitsyn välillä.

Käännän sivua päiväkirjassani. Se on upea kirja, joka minulla on ollut jo vuosikaudet, tosin se alkaa olla jo elämänsä ehtoopuolella. Tiivis ja pieni käsialanikaan ei auta siihen, että päiväkirja alkaa tulla täyteen.

Kun huomasin sen vuosia sitten Stengerin apteekin ikkunassa, tulppaaneja kohokuvina kannessaan, minun oli pakko saada se itselleni. Tuhlasin siekailematta viimeisen dollarini ja ostin kirjaa kolme kappaletta! Se tapahtui ennen pörssiromahdusta Wall Streetillä vuonna 1929 ja minulla oli silloin sattumalta kokonainen dollari hallussani.

Ruskeiden nahkakansien sisällä, jokaisen valmiiksi viivoitetun sivun yläkulmassa, on pieni värikuva unikosta tai ruusunkukasta, sammakosta tai etanasta tai jostakin muusta eläimestä. Kirjassa on lukko ja siihen on avain, jota säilytän nauhaan pujotettuna kaulassani, kuten kultakelloanikin... sitä taskukelloa, jonka rouva Kelly, kätilöopettajani ja hyvä ystäväni, jätti minulle kuollessaan.

Elämäni on ollut aika ajoin vaikeaa ja päiväkirjan tyhjien sivujen hurma on silloin päässyt ihoni alle. Päiväkirja on kuin ystävä, jolle pystyn puhumaan. Kuin helläluontoinen, järkevä nainen... joka nauraa samoille asioille kuin minäkin ja ymmärtää minua silloin kun itken.

Tänä iltana, kun mieheni Daniel ja lapseni ovat menneet nukkumaan, minä ja Bitsy istahdamme takan eteen sohvalle ja vanha beagleni Sasha tekee meille seuraa.

”Mukava talo”, Bitsy huomauttaa ympäriilleen katsellen.

Yritän korjailla silmälasieni asentoa nähdäkseni, mihin kaikkkeen hän on kiinnittänyt huomionsa: takkaan ja sen viereiseen suureen kehystettyyn peiliin, nurkassa seisovaan pianoon, nuhjaantuneeseen siniseen sohvaan, pariin keinutuoliin ja uuteen lattialamppuun, jossa on meripihkan värinen varjostin.

Sohvan takana seinällä riippuu öljymaalaukset, joka esittää minua nuorena tyttönä. Sen vierellä näkyvät miehelleni kuuluvat kehystetyt kuvat ravihevosista, työhevosista ja metsästyshevosista, joita riittää seinän täydeltä. Huoneeseen luovat lämpöä raidallinen punainen matto lattialla ja tulisija lähellä yläkertaan johtavia portaita.

”Ensimmäinen asia, jonka ostimme suuren laman loputtua Danin kanssa, oli tuo värilasin lamppu”, naurahdan ystävälleni. ”Sillä nimellähän sitä nykyisin kutsutaan: *suuri lama*.”

”*Lamauttavaa* aikaa se oli, totta vieköön!” Bitsy naurahtaa.

”Mutta missä hemmetissä sinä olet piileskellyt?” utelen. ”Et ole soitellut, et edes lähettänyt postikorttia.”

”Haluatko oikeasti tietää?”

”Totta hitossa! Ja tuosta pojasta kanssa.”

”Siis koko jutun alusta alkaen?”

”Tiivistetty versioikin riittää tähän hätään. Siitä on kohta jo kymmenen vuotta.” Olen juuri naurahtamaisillani, mutta vakavoidun, kun huomaan ystävättäreni katseen.

”Mitä?” kysyn ja lasken sormeni hänen polvelleen. ”*Mitä?*”

Hän pyyhkäisee nyt silmiään. ”Minua suorastaan hävettää.”

”Anna kuulua. Alusta alkaen.” Kumarrun lähemmäs ja kierrän käsivarteni hänen hartioidensa ympärille. ”Häivyyit Länsi-Virginiasta Byrd Bowlinin kanssa, joka oli silloinen heilasi. Seuraavana iltana sen jälkeen, kun KKK ilmoantui pihaamme. Sen huomioon ottaen en voi moittia sinua lainkaan.”

Bitsyn ruskeat silmät tuijottavat takkatuleen. ”Menin Byrdin kanssa naimisiin rauhantuomarin luona viikko sen jälkeen, kun olimme päässeet Phillyyn”, hän muistelee. ”Tiedän että

kuvittelet, että puuhastelimme jo silloin, mutta siinä olet väärässä. Siinä vaiheessa vasta pussailimme, emmekä tehneet sitäkään kovin paljoa. Asuimme ensi alkuun veljeni Thomasin luona. Hän hommasi Byrdille työpaikan sähköllä liikkuvan vaunun kuskina, mutta ei siitä pitkään iloa ollut, kun ihmisillä ei ollut siihen aikaan varaa ajella sellaisella. Koska Byrd oli uusi kaupungissa ja mustaihoinen, hän päätyi lapioimaan hiiltä yhdelle voimalaitokselle. Byrd lapioi hiiltä päivät pitkät, jotta sähköä olisi riittänyt niille vaunuille, mutta hän sai tarpeekseen jo ensimmäisen kuukauden aikana. Se oli vähintään yhtä kamalaa kuin hiilikaivoksessa raataminen, niin hän minulle kertoi. Ensi alkuun hän etsi päiväkaudet työpaikkaa, mittaili katuja ja seisoi työnvälitysjonoissa, mutta työpaikkoja ei vain ollut. Puolet mustista Philadelphiassa oli työttöminä ja valkoisistakin kolmekymmentä prosenttia. Samanlaista taisi olla muuallakin. Thomas piti meidät hengissä, mutta se kävi Byrdin kunnian päälle. Itse sain lopulta työpaikan yhden mustan naisen kauneussalongissa, se oli nimeltään Sweet Pea Salon. Siinä vaiheessa uskalsimme vuokrata itsellemme yksion 12 dollarilla kuukaudessa. Minun työni oli enimmäkseen hiustenpesua ja -öljyämistä sekä lattian lakaisemista. Neiti Evelyn, paikan omistaja, oli Harlemista lähtöisin, enkä tiedä oliko hänellä edes kosmetologin koulutusta, mutta kyllä hän hommansa osasi. Byrd ei siitä tilanteesta tykännyt. Hänen mielestään naisen oikea paikka oli kotona ja koska *hän* oli mies, *hänen* kuului käydä töissä ja tuoda ruokaa pöytään. Siitä alkoi alamäki. Aina kun minulla oli palkkapäivä, hän otti rahat itselleen. Sanoi ostavansa niillä ruokaa, mutta oikeasti hän ryyppäsi ja pelasi. Yritin kätkeä palkkarahoja rintaliiveihini tai kenkiini, mutta hän tiesi mikä palkkani oli ja siksi...”

Hän vilkaisi minua alta kulmain ja pyyhki taas kyyneleitä silmistään. ”Hän pakotti minut riisuutumaan ilkosilleni, kunnes löysi rahat ja rangaistukseksi hän pakotti minut alasti pol-

villeni kylmälle lattialle koko yöksi.” Tässä vaiheessa hänen tarinansa keskeytyi ja huomasin, kuinka hän vaistomaisesti hieroi polviaan, kuin nöyryytyksen aiheuttama tuska tuntuisi niissä edelleen.

”Voi Bitsy!” huokaan. ”Olen hirveän pahoillani. Miksi et tullut takaisin luoksemme?”

”Ei se minun haluamisestani ollut kiinni. Byrd ei sietänyt ajatustakaan sellaisesta. Eikä meillä olisi ollut rahaakaan paluuseen. Lopulta lähdin sieltä salongista; mietin, että ehkä Byrd ryhtyisi etsimään työtä uudelleen, jos meiltä loppuisivat rahat, mutta se oli sitä 30-luvun kamalaa aikaa, kuten muistat. Mustista nuorista miehistä suurin osa vain istuskeli kuisteillaan särpimässä olutta tai heittämässä noppaa. Sitten hän yhtenä päivänä loikkasi länsirannikolle menevään tavarajunaan muiden kulkurien seuraan, enkä ole kuullut hänestä sen koommin... sydänhän siinä särkyi.” Hän laski kätensä rinnalleen ja tuijotti minua pitkään suoraan silmiin. ”Minun sydämeni...”, hän huokasi uudelleen, kuin yrittäisi koota sen jälleen eheäksi sirpaleista.

Hetkeen en saanut sanotuksi mitään... mutta sitten sanoin: ”Kuule, tämä riittää tälle illalle. Olet varmaan rättiväsynyt. Saat nukkua tässä sohvalla ja niin pitkään kuin ikinä haluatkin. Olet tullut kotiin, Bitsy. Kotiin.”

Tervetuloa takaisin Hope Riveriin

Kättilö Patience Hesterin ammattitaito on vuosien mittaan tullut tutuksi kaikille pienen kylän asukkaille. Suuret lamavuodet ovat nyt takana, mutta uudet vaikeudet odottavat, sillä Euroopassa soditaan. Ja on vain ajan kysymys, milloin Yhdysvallat vedetään mukaan konfliktiin.

Vaikka monet ovat innokkaita liittymään sotaponnistukseen, Paciencen aviomies Daniel ei ole samaa mieltä. Daniel on isänmaallinen mutta ensimmäisen maailmansodan kauhut jättivät jälkensä, eikä hän suostu tarttumaan aseeseen enää uudestaan.

Danielin vakaumus asettaa Paciencen ja heidän neljä lastaan vaikeaan tilanteeseen. Naapurit tuomitsevat perheen ja hallitus vangitsee Danielin hänen aatteen-
sa vuoksi. Paciencen on oltava rohkea ja suojeltava perhettään ja samalla, kaiken ahdingon keskellä, hän ei voi pettää synnyttävien äitien luottamusta. **Patricia Harmanin** *Uskollinen kättilö* -romaani jatkaa lukijat valloittanutta Hope Riverin kättilö -sarjaa, joka on tulvillaan rakkautta, haikeutta ja uskollisuutta.

ISBN 978-952-376-587-0

84.2

www.bazarkustannus.fi